

mellem hvis Afgjørelser der endda kan tænkes Divergenser, som ikke altid kunne løses ved Appel til Højesteret. Dette kan let faae Udseende af eller endog virkelig udarte til en Conflict mellem de høieste Statsmyndigheder, som maa virke svækkende paa Forfatningens Anseelse og Tilstanden til den. Er det Spørgsmaal, der giver Anledning til Conflicten, et saadant, i hvis Afgjørelse Lovgivningsmagten er stærkt interesseret eller har taget bestemt Parti, vil der let factisk mangle Domstolene den fornødne Modstandskraft, da Lovgivningsmagten i Forbindelse med Administrationen, der i slige Tilfælde i Reglen vil staae paa dens Side, i saa mange Retninger har Overmagten over Domstolene, f. Ex. ved at kunne forandre deres Organisation, at disse let ville komme i en meget uheldig og vanskelig Stilling." Nellemann var nemlig ikke alene en konservativ Politiker, men ogsaa en meget forsigtig Tænkner, naar han overvejede det konstitutionelle Monarkis Idé og Fremtid.

I denne Forbindelse, de praktisk uheldige Følger af den almindelige konservative, samfundsopløsende Teori skal jeg henlede Opmærksomheden paa en interessant Afhandling „Domstol kontra Rigsdag“ i Tidsskriftet „Ret“ for 1920. Artiklen handler om den da stærkt debatterede Lenslov, handler om Landsrettens urigtige Dom og siger derefter kort: „Skal sligt være gældende Ret i Danmark herefter, er vor Rigsdag vel kørende. Thi saa kan Lovgivningsmagten ikke gyldigt tage Bestemmelse i en Række Tilfælde uden at spørge sig for i Fredericiagade. Adskillige Løfteparagraffer i Grundloven kan saaledes ikke frit opfyldes af Rigsdage, uden at deres Grundlovsmæssighed kan bringes for Domstolene. Selv den almindelige Værnepligt kan ikke afskaffes, eftersom den er befalet i Grundlovens § 88. Tiendelovens og Arvefæstelovens Berettigelse var meget omtvistet. Fæsteloven af 1919 er allerede appelleret. Huslejeloven paatænkes appelleret. Og hvilke Skatte love og „Indtægtslove“ strider ikke da mod den „private Ejendomsret“? Rigsdagen er faktisk suspenderet, for saa vidt angaar al *økonomisk* Lovgivning.“

Professor Berlin, der jo ikke er hverken saa dristig eller hensynsløs i sine Fortolkninger som Forbilledet Professor Matzen, er altsaa efter min Formening heller ikke heldig i sin Hovedbetragtning, der gaar ud paa, at hele dette Forhold maa afgøres ud fra Forholdets Natur og

vor Forfatnings almindelige Grundsætninger i Forbindelse med selve Grundlovens § 93, thi allerede Nellemann har slaacet disse Argumenter ned. Og den største Del af Europa har heller ikke kunnet faae Øje paa det velsignelsesrige i denne Kompetence for Domstolene.

Ja, men saa har vi Amerika tilbage, det frie, stolte, hyperdemokratiske Amerika, vil de ærede Medlemmer Hr. Pürschel, Hr. Holstein, Hr. Axel Møller med flere sige; i de Forenede Stater har Højesteret denne Kompetence, og dér gaar det uomærket, siger man. Det sidste er galt — trods Professor Berlins Udtalelser i hans Statsret, Side 57, Note 2, hvor han efter Freund kalder Højesterets Revisionsmyndighed i det store og hele velsignelsesrig og uundværlig. Det er et helt andet Billede, man faar, naar man gennemgaar de nyeste Undersøgelser hos Lie.

Af dennes vidtgaaende Undersøgelser skal jeg kun citere nogle ganske korte Uddrag om den amerikanske Højesterets sidste Indgreb og Overgreb. Det hedder her: „Opfattelsen indenfor ledende juridiske Kredse er den Dag i Dag stærkt præget af et ensidigt individualistisk Syn paa Forholdet mellem den enkelte og Staten, af Retsforestillinger, som har deres Rødder tilbage i naturretslige Ideer om visse absolutte Menneskerettigheder. — Og de amerikanske Dommere er tilbøjelige til teoretiske Udlægninger og politiske Betragtninger i Domspræmisserne, der virker fremmede paa en europæisk Jurist, og som let kan forlede til Vilkaarligheder, især hvor det gælder om at bestemme Indholdet af knappe, uklare Almensætninger i Grundlovene.“ Og senere: „Det sidste Stadium i Udviklingen er de Forsøg, som er gjort paa at faae erklæret ugyldige Forfatningsforandringer, der er i fuld formel Orden“.

I 1911 karakteriserede Boudin — en amerikansk Politiker — Stillingen paa følgende Maade: „Vi har kastet for alle Vinde alle disse vigtige Begrænsninger, som var nedlagt i de Fortolkningsgrundsætninger, de ældre Dommere havde bundet deres egen Myndighed til.“ . . . Man bliver nødt til at erkende, at „de har tiltaget sig den øverste lovgivende Myndighed, og vi har naaet et Stadium af Domsdespoti.“ . . . „Resultatet af disse Forandringer kan samles i een Sætning: Der findes nu ikke længer saadanne „enkle og simple“ Regler for Fortolkningen, som man tidligere forlangte. Der er nu praktisk talt ingen